Zegenvieren 1
Kerntekst: Marcus 8:6-7

Slide: ZEGENVIEREN

Toen we eind vorig seizoen een heidag hadden in het Open Huis van Crooswijk, je weet wel, van Inge, hebben we ook gebrainstormd over een jaarthema. Na allerlei suggesties is dit thema na stemming er uit gekomen. En ik dacht dat dit woord gelaagd was in vier lagen:

Het woord zegen zit er in. Dus we staan dit jaar stil bij wat zegen eigenlijk is en wat die inhoudt.
Het woord vieren zit er in. Dus we staan verderop in dit seizoen ook stil bij hoe onze vieringen vorm krijgen. Bij liturgie dus.
Het woord vieren betekent ook: loslaten. Hoe laat je de zegen die je krijgt los in deze wereld?
En tenslotte is zegevieren, zonder tussen-n, een woord voor overwinnen. Dus de afsluitende zondag gaat over Jezus die in en door ons leven overwint.

Maar er zit nog een aspect in. Dat aspect kwam ik tegen bij de voorbereiding voor de eerste kerkenraadsvergadering, waar ik de opening mocht verzorgen. Want naast dat we zegen ontvangen van God en uitdelen aan mensen om ons heen en vieren in de kerkdiensten, is er nóg een zegen die we geven. Die we uitspreken. Namelijk dat *wij* Gód zegenen. En dat klinkt raar. Maar de Psalmen staan er vol mee. Vroeger werd dat wegvertaald. Psalm 103 begint als je het letterlijk vertaalt met: zegen, mijn ziel, de HEER. Voor Joden is dat heel gewoon. Dat aspect wil ik vandaag als inleiding op het jaarthema belichten. Onze zegen voor God. Ik heb bij de voorbereiding dankbaar gebruik gemaakt van een preek van Jos Douma en kreeg zijn zegen (😉) om die preek te verwerken.

- Lezen: Marcus 8:1-9

1 Toen er op een keer weer een grote menigte bijeen was, en ze niets meer te eten hadden, riep
Hij de leerlingen bij zich en zei tegen hen: 2 ‘Ik heb medelijden met al die mensen, want ze zijn nu
al drie dagen bij Me en hebben niets te eten. 3 Als Ik hen met een lege maag naar huis stuur, raken
ze onderweg uitgeput; sommigen zijn immers van ver gekomen.’ 4 Zijn leerlingen antwoordden:
‘Maar hoe zou iemand hen hier, in deze verlatenheid, van genoeg brood kunnen voorzien?’ 5 Hij
vroeg hun: ‘Hoeveel broden hebben jullie?’ ‘Zeven,’ antwoordden ze. 6 Hij zei tegen de mensen dat
ze op de grond moesten gaan zitten; Hij nam de zeven broden, sprak het dankgebed uit, brak de
broden en gaf ze aan de leerlingen om ze aan de mensen uit te delen, en dat deden ze. 7 Ze
hadden ook een paar kleine vissen bij zich; Hij sprak er het zegengebed over uit en zei dat ze ook
de vissen moesten uitdelen. 8 De mensen aten tot ze verzadigd waren; de leerlingen haalden op
wat er van het eten overschoot: zeven manden vol. 9 Er waren ongeveer vierduizend mensen.
Toen stuurde Hij hen weg.

Preek[i]

Lieve mensen,

Er zitten 4000 mensen op het gras. Ze volgen Jezus al drie dagen op de voet. En als je in de buurt van Jezus bent, dan merk je blijkbaar niet dat je honger hebt. Zo vol zijn ze van Hem. Maar nu is

het tijd om terug naar huis te gaan. Jezus wil ze niet met een lege maag wegsturen. En dus moet er eten komen. Maar ja, waar haal je dat vandaan?

De meesten van ons hebben geen *struggle* voor ons dagelijks menu. We zijn gezegende mensen. Zoveel meer dan dagelijks brood is ons gegund. Genade is dat. Maar daarmee is het vaak ook *te* vanzelfsprekend. Zeker. Als we beelden op het journaal zien. Of een praatje horen in de kerk voor de collecte. Dan geven we gul. En zijn we ons bewust van onze voorspoed. Maar dat ebt zomaar weer weg. Zomaar gooien we achteloos de restjes in de prullenbak. Of als iets over datum is. We zijn nonchalant met ons voedsel. Omdat er genoeg is.

Die vierduizend, daar komt ook genoeg eten voor. De maaltijd is overvloedig. Als manna in de woestijn als je Gods weg volgt. Geef ons heden ons dagelijks brood. Maar dat is niet vanzelfsprekend. Er zijn maar enkele broden en een paar visjes. Nooit genoeg. Zo zou je denken. Maar in handen van Jezus wordt het meer dan genoeg.

Jezus doet nooit een wonder achteloos. Soms wel in het voorbijgaan, maar altijd met concentratie en aandacht. Ook hier. Hij begint niet lukraak brood te breken en vis te delen. Nee. Hij spreekt een dankgebed uit bij het brood. En een zegengebed bij de vis. Wat doet Hij daar precies? Daarover gaat het in deze dienst.

…

Slide: Waar staat de afkorting BRK voor?

In het Nederlands is het een afkorting voor Basisregistratie Kadaster. *Informatie over percelen, eigendom, hypotheken, beperkte rechten en leidingnetwerken in Nederland,* zo staat op de site van de overheid.

In het Hebreeuws is BRK een heel belangrijk woord. Bet – Reesj – Kaf. Het Hebreeuws kent alleen medeklinkers. Met allerlei klanken daartussen. De stam BRK heeft altijd de betekenis van ‘zegen’. Iemand krijgt de naam Baruch. Dat betekent: gezegend.

En Baracha betekent: de zegen; of: het zegengebed; of ook: het dankgebed. Dat is een vaste formule die Joden vaak gebruiken bij hun gebeden. Die ziet er als volgt uit:

Slide:

Dit is waarschijnlijk het dankgebed dat Jezus gebruikte toen Hij het brood brak en de vissen verdeelde. Gezegend bent U, JHWH, onze God, koning van het heelal … en dan kan er van alles volgen. … die ons het brood in handen geeft. Of … die de vissen geschapen heeft. En vul maar in. Dat is wat de Joden bidden.

Wat gebeurt er in zo'n gebed? Het alledaagse, zoals brood of vissen, wordt verbonden met God. Over alles komt de glans te liggen van Goddelijke bemoeienis. Je zegent God als de gever van alles.

Zegenen betekent: goede dingen zeggen. En dat kan God in ons leven doen. Hij zegent ons. We gaan in ons jaarthema nog bekijken wat de impact daarvan is. Maar dat kunnen wij dus ook van God doen. Goede dingen zeggen. Joden gaan ons daarin voor. Jezus gaat ons daarin voor. Als Hij brood en vis in zijn handen heeft, dan spreekt Hij eerst het zegengebed uit. En dan gebeurt het wonder.

Wat betekent het als je God zegent in je gebeden? Ik wil er een aantal aspecten uitlichten.

Slide: 1. Het aardse wordt verbonden met de hemel

Als je dit gebed bidt. En dat kun je ver doorvoeren. Gezegend bent U, JHWH, onze God, koning van het heelal, die ...
... die mij deze telefoon in handen geeft
... die mij geholpen heeft deze baan te vinden
... die mij dagelijks kracht geeft om de kinderen op tijd op school te krijgen
... die mij de mogelijkheid geeft naar de sportschool te gaan

Je kunt alles van je leven aanvullen! En het is mooi om dat te doen, want je verbindt daarmee het alledaagse, dat wat je vaak gedachteloos doet, dat verbind je met God. Het geeft een hemelse glans over je gewone bestaan.

Paulus schrijft daar ook over aan Timoteüs. Deze tekst:

Slide: 4 Alles wat God geschapen heeft is goed. Niets hoeft te worden verworpen als het onder
dank wordt aangenomen, 5 want het wordt geheiligd door het woord van God en door het
gebed. (1 Timoteüs 4)

Er is dus niets in zichzelf fout. Dat wat ons aangereikt wordt in schepping en cultuur, dat mag je verbinden met God, die dat jou geeft. En je mag het gebruiken in zijn koninkrijk. Om van te genieten, om mee te zaaien, om mee te dienen. Dat bewustzijn, die manier van kijken wordt vergroot door deze zegen uit te spreken.

Daarmee hangt het tweede ook samen:

Slide: 2. Het draait om God

Als je iets mag wensen voor de toekomst, dan klinkt vaak het woordje 'geluk'. En dat vult iedereen weer naar believen in. Ook wij als christenen hebben de neiging hierbij horizontaal te kijken. Zelfs bij het geestelijke aspect van dat geluk. Het draait vaak om de gaven en niet om de Gever. Het is dus daardoor ook vaak gecentreerd rondom onszelf.

Dit zegengebed tilt als het ware je hoofd omhoog. Je krijgt een andere blikrichting. Je kijkt van jezelf af en dankt God. Je zet Hem centraal en niet dat wat je van Hem ontvangen hebt en

ontvangen gaat. Het is een blikrichting die ik elke keer weer moet leren. Want ik kijk zo snel naar mezelf, naar beneden, horizontaal.

Slide: 3. Het wonder van het gewone leven

Als ik verhalen hoor van mensen die het minder hebben dan ik. Dat kunnen verhalen zijn van ver weg, bijvoorbeeld van onze dochter Fleur. Of een aanbeveling bij de collecte. Of beelden die je ziet in nieuwsprogramma's of online. Maar ook van dichtbij. Mensen in onze stad. In onze gemeente. Zoveel mensen die minder voorspoed hebben, minder geld, minder energie, eenzaamheid en ga zo maar door. Ja, op die momenten besef ik hoe bevoorrecht ik ben.

Maar dat gaat veel dieper! Sowieso ben je bevoorrecht. In het midden van Klaagliederen staat een prachtige tekst. Er is veel te klagen en veel gaat fout. En dan ineens zegt Jeremia dit:

Slide: 20 Telkens als ik mijn lot overdenk, ben ik diep terneergeslagen.
21 Toch geef ik de hoop niet op, want hieraan houd ik vast:
22 De HEER bewijst zijn liefde: wij zijn nog in leven! Zijn ontferming kent geen einde.
23 Elke morgen schenkt Hij nieuwe weldaden. – Veelvuldig blijkt uw trouw!
24 Ik besef: mijn enig bezit is de HEER, al mijn hoop is op Hem gevestigd. (Klaagliederen 3)

Het is niet gewoon als je gezond bent. Als je werk heb. Eten. Een dak boven je hoofd. Warm zonlicht op je huid. Mensen om je heen. Je bent gezegend. En als je God zegent vanwege dat 'gewone'. Dan breng je je die gedachte te binnen. Het is een wonder dat ik leven mag.

Slide: 4. In voor- en tegenspoed

Maar als het dan slecht met je gaat? Hoe moet het dan? Nou, ook dan kan de blikrichting je helpen. Jos Douma vertelt in zijn preek over deze tekst het volgend Joodse verhaal:

> Een vrome man vroeg eens aan rabbi Elimelech: 'Hoe is het mogelijk om God met evenveel dankbaarheid te zegenen voor slecht nieuws als voor goed nieuws ?' 'Ga naar het huis van mijn broeder, de heilige rabbi Susja', antwoordde rabbi Elimelech, 'en stel hem dezelfde vraag.'
>
> Toen de vrome man bij rabbi Susja kwam, zag hij in een oogopslag hoeveel deze rabbi moet hebben geleden tijdens zijn lange leven. Zijn gezicht en zijn lichaam waren getekend door de pijn van ziekte, zorgen en armoede. Toen vroeg de vrome man aan rabbi Susja: 'Hoe is het mogelijk om God met evenveel dankbaarheid te zegenen voor slecht nieuws als voor goed nieuws ?' En rabbi Susja antwoordde: 'Waarom vraag je dat aan mij? Hoe zou ik daar een antwoord op kunnen geven? Mij is nooit iets ergs overkomen.'

Dat betekent niet, dat je niet mag klagen. De Bijbel is er vol mee. Je mag smeken en vragen en aanhouden. En tegelijk alles, ook je tegenspoed, zien in het perspectief van God die altijd zorgt, ook als het er niet op lijkt. Als je je blik boven omstandigheden uit op God richt, dan kun je Hem zegenen, ook als het jou niet voor de wind gaat.

Slide: 5. Intimiteit en heiligheid

In de Joodse zegenspreuk zitten twee elementen. Je spreekt God rechtstreeks aan. Er is verbinding en intimiteit. Mijn God, Onze God. Connectie. Maar tegelijk is God ook hoger: er wordt een meer algemene belijdenis aan vastgeplakt: 'Koning van het heelal'. Dan wordt het overstijgend. Voor hen bij wie grammatica nog niet ver is weggezakt: eerst wordt God aangesproken in de tweede persoon, dat is relatie, jij, u; daarna gaat het over in de derde persoon: Hij.

Jezus leert ons het 'Onze Vader' en daar zie je diezelfde combinatie: onze Vader, die in de Hemel is. Dichtbij en alles overstijgend. God wil heel vertrouwd met ons zijn, maar is tegelijk ook supersterk. Groter dan ieder ander. Het is de perfecte combinatie. Omdat Hij uit alle macht van je houdt en voor je zorgt. Niets of niemand kan Hem tegenhouden.

…

En daarom, nu we dit jaar nadenken over ZEGENVIEREN, daarom zijn we begonnen met het zegenen van God. We zeggen mooie dingen over Hem. Om zo ons leven te verbinden met zijn hemelse kracht en majesteit. Die combinatie mogen we vieren. Elke dag van ons leven.

Amen

---

[i] Ik heb voor deze preek dankbaar gebruik gemaakt van de preek van Jos Douma die hier te vinden is: https://www.josdouma.nl/preken/preekgezegendbentujosdouma.pdf